

ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل

فاطمه مسگریان^۱، پرویز آزادفلاح^{۲*}، حجت‌اله فراهانی^۳، نیما قربانی^۴

۱. دانشجوی دکترای روان‌شناسی، گروه روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۲. دکترای روان‌شناسی، دانشیار گروه روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
۳. پست دکترای روان‌سنجی، استادیار گروه روان‌شناسی دانشگاه علوم پزشکی آزاد اسلامی، واحد تهران، تهران، ایران.
۴. دکترای روان‌شناسی، استاد تمام گروه روان‌شناسی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

چکیده

مقدمه: روابط موضوعی جایگاه ویژه‌ای در گستره نظری روان‌تحلیل‌گری دارد و آماده‌سازی نسخه فارسی مقیاسی برای سنجش آن مسیر پژوهش‌های تجربی را در این حوزه هموارتر می‌سازد. از این رو مطالعه حاضر بررسی ساختار عاملی، روایی و اعتبار مقیاس روابط موضوعی بل را هدف خود قرار داده است.

روش: نمونه پژوهش حاضر را ۵۵۸ نفر از دانشجویان دانشگاه تهران تشکیل می‌دادند که با شیوه نمونه‌گیری در دسترس از رشته‌های تحصیلی مختلف انتخاب شدند. نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل پس از طی مراحل ترجمه - بازترجمه، تنظیم و همراه با پرسشنامه سبک‌های دفاعی اجرا گردید. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از روش همبستگی پیرسون، تحلیل عامل اکتشافی و موازی انجام شد.

نتایج: نتایج تحلیل عاملی مقیاس روابط موضوعی بل چهار عامل خودمحموری، یگانگی، دلبستگی ناایمن و بی‌کفایتی اجتماعی را به دست داد. اعتبار عوامل آن با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ $0.77-0.66$ ، ضریب اعتبار دو نیمه کردن $0.77-0.60$ و تنای ترتیبی کل مقیاس 0.86 به دست آمد. همبستگی‌های معنادار بین ابعاد روابط موضوعی و سطوح مکانیزم‌های دفاعی نیز روایی همگرا و واگرای مقیاس روابط موضوعی بل را تأیید کرد.

بحث و نتیجه‌گیری: به‌طور کلی می‌توان گفت نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل ساختاری ۴ عاملی داشته و از روایی و اعتبار لازم برای کاربرد در پژوهش‌های روانشناختی با نمونه ایرانی برخوردار است.

کلیدواژه‌ها: روابط موضوعی، مقیاس روابط موضوعی بل، روایی، اعتبار، ساختار عاملی.

*Email: azadfallahparviz@gmail.com

دوفصلنامه علمی - پژوهشی

روان‌شناسی بالینی و شخصیت

(دانشور رفتار)

دوره ۱۵، شماره ۲، پیاپی ۲۹
پانیز و زمستان ۱۳۹۶
صص: ۲۰۴-۱۹۳

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۴/۲۱

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱۰/۲۸

Biannual Journal of

Clinical Psychology & Personality

(Daneshvar-e-Raftar)

Vol. 15, No. 2, Serial 29

Autumn & Winter
2017-2018

pp.: 193-204

مقدمه

طراحی مقیاس‌هایی که به شکل عینی این سازه‌ها را ارزیابی می‌کنند، بسیار ضروری است و بی‌تردید معرفی این ابزارها در غنای نظری مفاهیم و متغیرها نیز سهم دارند.

جایگاه ویژه روابط موضوعی در متون روان‌تحلیلی، پژوهشگران متعددی را به ساخت ابزار برای ارزیابی کیفیت روابط موضوعی ترغیب نموده تا جایی که هاپریچ^{۱۱} [۲] در بررسی خود ۱۱ مقیاس را اعم از آزمون‌های فرافکن و عینی در این رابطه شناسایی کرده است. یکی از پرکاربردترین مقیاس‌ها در حوزه سنجش روابط موضوعی، مقیاس روابط موضوعی بل^{۱۱} [۱۳] می‌باشد که در ساخت اولیه آن از روش‌های تجربی و منطقی-نظری پیروی شده است [۱۴]. بل، بیلینگتون^{۱۲} و بکر^{۱۳} [۱۵] این مقیاس را بر اساس پیوستار چندبعدی ارزیابی روابط موضوعی که بلک^{۱۴}، هارویچ^{۱۵} و گدیمن^{۱۶} [۱۶] از طریق مصاحبه‌های بالینی با بیماران در مورد رابطه‌هایشان به دست آورده بودند، ساختند. از نسخه انگلیسی این مقیاس تاکنون در مطالعات بسیاری استفاده شده است؛ روایی^{۱۷} همگرای آن در مقایسه با مقیاس‌های مشابه [۸ و ۱۷] روایی تفکیکی در میان نمونه‌های آسیب-شناختی مختلف [۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲] و روایی پیش‌بین آن [۲۳، ۲۴، ۲۵] مطالعه و تأیید شده است. هرچند مقیاس روابط موضوعی بل تاکنون حداقل به هفت زبان شامل فرانسوی، هلندی، سوئدی، کره‌ای، ژاپنی، عبری و پرتغالی ترجمه شده است [۲۶]، ما به جز مطالعه نسخه پرتغالی [۲۷] که روی نمونه برزیلی اجرا شده بود، مطالعه دیگری نیافتیم که روایی ساختار عاملی نسخه ترجمه شده را در نمونه هدف، مورد مطالعه قرار داده باشد. نتایج این پژوهش از ساختار ۴ عاملی مشابه با نسخه انگلیسی حمایت کرده بود. به تازگی در ایران نیز تلاش‌هایی برای ترجمه و آماده‌سازی مقیاس روابط موضوعی بل و نسخه همراه با مقیاس واقعیت‌آزمایی آن به نام مقیاس روابط موضوعی و واقعیت‌سنجی بل^{۱۸} صورت گرفته است. رضاقلی زاده [۲۸] در نمونه‌ای شامل ۹۲ دانشجوی، روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه را با استناد به نظر متخصصان، مناسب گزارش کرده و اعتبار^{۱۹} بازآزمایی خرده مقیاس‌های مختلف آن را ۰/۶۰ - ۰/۸۰ به دست آورده است. هادی نژاد و همکاران [۲۹] با مطالعه ۱۴۱ دانشجوی دانشگاه

سنجش روابط موضوعی به‌عنوان یکی از مفاهیم کلیدی در دیدگاه‌های روان‌تحلیلی، در دهه‌های اخیر توجه بسیاری از پژوهشگران را به خود جلب کرده است. هرچند نخستین بار فروید اصطلاح موضوع^۱ را ابداع و به‌عنوان وسیله رضای تکانه‌های سائق^۲ معرفی نمود [۱]، نظریه‌پردازان دیگر، موضع متفاوتی در برابر موضوع و روابط موضوعی اتخاذ کردند.

فروید روابط موضوعی را اساساً در چارچوب نیازهای غریزی و افرادی که آن‌ها را برآورده می‌سازند، می‌نگریست [۲] اما به عقیده نظریه‌پردازان "من"^۳ مانند هارتمن^۴، روابط موضوعی یکی از کارکردهای من است که برای عملکرد ایده آل فرد ضروری می‌باشد [۳]. از طرفی نظریه‌پردازان روابط موضوعی همچون کلاین^۵، فیبرن^۶ و وینی‌کات^۷، نیروی انگیزشی اولیه انسان را جستجوی موضوع در نظر می‌گیرند. آن‌ها روابط موضوعی را صرفاً یکی از کارکردهای من نمی‌دانند، بلکه آن را بافتی در نظر می‌گیرند که همه کارکردهای دیگر من نیز درون آن رشد می‌کند [۴]. عدم توافق در گستره دیدگاه‌های روان‌تحلیلی درباره معنا یا منشأ روابط موضوعی تا جایی است که برخی نویسندگان پیشنهاد می‌دهند از اصطلاح «مسئله روابط موضوعی» استفاده شود [۵]. هرچند تعریف واحد و پذیرفته‌شده‌ای برای مفهوم روان‌تحلیلی روابط موضوعی وجود ندارد، به نظر می‌رسد که بازنمایی‌های فرد از خودش و دیگران و عواطف همراه با این بازنمایی‌ها در بسیاری از تعاریف مشترک است [۶، ۷، ۸] به‌عنوان مثال گرینبرگ^۸ و میشل^۹ [۵] روابط موضوعی را به‌عنوان "تعاملات فرد با افراد دیگر بیرونی و درونی (واقعی و تصویری) و ارتباط بین دنیاهای موضوع درونی و بیرونی‌شان" تعریف کردند (ص ۱۳-۱۴). به‌طور ساده، روابط موضوعی را می‌توان ظرفیت افراد برای روابط انسانی در نظر گرفت که در سال‌های نخستین زندگی شکل می‌گیرد [۹]. نظریه‌پردازان متعددی [مانند ۱۰، ۱۱، ۱۲] تلاش کرده‌اند تا انواع مختلف آسیب-شناسی روابط موضوعی را در پیوستاری رشدی توضیح دهند و تبیین‌های مختلفی برای ارتباط کیفیت روابط موضوعی با اختلالات گوناگون و ساختارهای شخصیت ارائه داده‌اند؛ اما صرف‌نظر از روشنگری‌های نظری در مورد سازه‌ها، تهیه و

¹¹ Bell Object Relations Inventory (BORI)

¹² Billington

¹³ Becker

¹⁴ Bellak

¹⁵ Hurvich

¹⁶ Gediman

¹⁷ Validity

¹⁸ Bell Object Relations and Reality Testing Inventory (BORRTI)

¹⁹ Reliability

¹ Object

² Drive

³ Ego

⁴ Hartman

⁵ Klein

⁶ Fairbairn

⁷ Winnicott

⁸ Greenberg

⁹ Mitchell

¹⁰ Huprich

۱۶/۱ درصد دانشجوی لیسانس، ۷۳/۸ درصد فوق لیسانس و ۱۰ درصد دانشجوی دکتری بودند. از نظر وضعیت تأهل، اکثر افراد مورد مطالعه، مجرد (۸۸ درصد) و مابقی، ۱۱ درصد متأهل و ۱ درصد مطلقه بودند.

ابزارهای پژوهش

در جمع‌آوری اطلاعات از افراد نمونه، ابزارهای پژوهشی زیر به کار گرفته شد:

الف) مقیاس روابط موضوعی بل: این مقیاس دارای ۴۵ سؤال با پاسخدهی به صورت درست/نادرست است که روابط موضوعی را در قالب ۴ خرده مقیاس دل‌بستگی نایمن^۹، بیگانگی^۵، بی‌کفایتی اجتماعی^۶ و خودمحوری^۷ می‌سنجد. بل [۱۳] ضرایب اعتبار بازآزمایی چهارهفته‌ای خرده‌مقیاس‌های آن را ۰/۵۸-۰/۹۰ و ثبات درونی آن‌ها را ۰/۷۸-۰/۹۰ گزارش کرده است. روایی این مقیاس نیز از طریق سنجش همبستگی آن با مقیاس‌های مختلف مانند مقیاس درجه‌بندی روان‌پزشکی مختصر^۸، نشانگان مثبت و منفی^۹، پرسشنامه چندمحوری بالینی میلون-۱۰۲^{۱۰}، پرسشنامه چندوجهی شخصیت مینه سوتا-۱۱۲^{۱۱} و فهرست تجدیدنظرشده ۹۰ گویه‌ای نشانه‌های بیماری تایید شده است [۱۳]. به‌عنوان نمونه، میزان همبستگی‌های معنادار مقیاس روابط موضوعی بل با مقیاس درجه‌بندی روان‌پزشکی مختصر بدین ترتیب گزارش شده است: بیگانگی با به‌هم‌ریختگی مفهومی^{۱۲} و هیجان (۰/۳۰ و ۰/۲۶)، دل‌بستگی نایمن با احساس گناه (۰/۲۸)، بی‌کفایتی اجتماعی با نگرانی جسمی، خصومت، بدگمانی، هیجان و عاطفه کندشده^{۱۳} (۰/۴۶، ۰/۴۳، ۰/۳۱، ۰/۳۰، ۰/۳۱)؛ همچنین همه چهار خرده‌مقیاس در مقیاس روابط موضوعی بل با خلق افسرده همبستگی معنادار داشتند (۰/۲۷-۰/۳۷). میزان همبستگی‌ها میان خرده‌مقیاس‌های آن با اغلب خرده‌مقیاس‌های فهرست تجدیدنظر شده ۹۰ گویه‌ای نشانه‌های بیماری نیز معنادار (۰/۲۶-۰/۵۸) بوده است.

ب) پرسشنامه سبک‌های دفاعی^{۱۴}: این پرسشنامه بر اساس الگوی سلسله مراتبی دفاع‌ها توسط آندروز^{۱۵} و همکاران [۳۵] در سال ۱۹۹۳ تدوین گردید که شامل ۴۰ سؤال در مقیاس ۹ درجه‌ای لیکرت (از کاملاً موافقم تا کاملاً

هنر تهران، همبستگی معناداری بین مقیاس روابط موضوعی و واقعیت‌آزمایی بل و فهرست تجدیدنظر شده ۹۰ گویه‌ای نشانه‌های بیماری^۱ یافته و اعتبار بازآزمایی (۰/۷۰-۰/۷۸) و آلفای کرونباخ (۰/۶۶-۰/۸۲) مطلوبی گزارش کردند. در مطالعات محدود انجام شده با نسخه‌های فارسی، اگرچه اعتبار این مقیاس مورد تأیید قرار گرفته، اما روایی آن به ویژه از نظر ساختار عاملی، به دلیل محدود بودن نمونه‌های مورد مطالعه، چندان مورد بررسی قرار نگرفته است. در حالی که پژوهش‌ها نشان داده‌اند تأیید قبلی روایی یک مقیاس، دلیلی بر روایی آن در فرهنگ و بافتی دیگر نیست [۳۰، ۳۱]. اکثر مطالعات انجام شده با استفاده از مقیاس روابط موضوعی بل روی نمونه‌هایی با فرهنگ‌های بسیار متفاوت غربی یا آسیای شرقی بوده‌اند [۸، ۳۲]، از آنجا که روابط موضوعی و فرهنگ از هم گسسته نیستند [۳۳] لذا ضرورت دارد فراتر از ترجمه صرف مقیاس ساخته شده در نمونه‌های انگلیسی زبان و قبل از به کارگیری آن در نمونه‌های ایرانی، ساختار عاملی و تناسب عبارات این مقیاس با جامعه هدف بررسی شود. از این رو مطالعه حاضر ترجمه و بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس روابط موضوعی بل را هدف خود قرار داده است.

روش

نوع پژوهش

مطالعه حاضر توصیفی، از نوع همبستگی است.

آزمودنی

الف) جامعه آماری: شامل کلیه دانشجویانی بود که در سال تحصیلی ۹۳-۹۴ در دانشگاه تهران مشغول به تحصیل بودند. ب) نمونه آماری: به دلیل نیاز به انجام تحلیل عاملی، حداقل حجم نمونه بر اساس توصیه تابچینک^۲ و فیدل^۳ [۳۴] (نسبت ۱۰ به ۱ تعداد آزمودنی‌ها به تعداد گویه‌های آزمون)، ۴۵۰ نفر تعیین شد.

ب) نمونه آماری: نمونه آماری پژوهش حاضر شامل ۵۵۸ نفر از دانشجویان دانشگاه تهران می‌باشد که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. از افراد مورد مطالعه در نمونه، ۲۲۵ نفر مرد و ۳۳۳ نفر زن بودند. میانگین سنی آن‌ها ۲۴/۷ سال (با انحراف استاندارد ۲/۷) بود. از افراد نمونه

⁹ Positive and negative syndrome scale

¹⁰ Millon clinical multi-axial inventory-2

¹¹ Minnesota multiphasic personality inventory-2

¹² Conceptual Disorganization

¹³ Blunted

¹⁴ defense style questionnaire

¹⁵ Andrews

¹ Symptoms checklist-90- revised

² Tabachnick

³ Fidell

⁴ Insecure attachment (IA)

⁵ Alienation (ALN)

⁶ Social incompetence (SI)

⁷ Egocentricity (EGC)

⁸ Brief psychiatric rating scale

شیوه تحلیل داده‌ها

داده‌ها، نمره‌گذاری و قبل از تحلیل آماری از جهت صحت ورود اطلاعات و ارزش‌های از دست رفته بررسی شد. در سنجش ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس روابط موضوعی بل، برای تحلیل عامل اکتشافی، آلفای کرونباخ و همبستگی پیرسون از نرم‌افزار «اس. پی. اس. اس.»^۱ و برای انجام تحلیل موازی از نرم‌افزار تحلیل موازی تحت شبکه^۲ استفاده شده است.

نتایج

برای انجام تحلیل عاملی، ابتدا با استفاده از دو آزمون متداول کرویت بارتلت و کفایت نمونه‌برداری کیزر-میر-اولکین^۳ مناسب بودن داده‌های به دست آمده از مطالعه برای تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج آزمون کرویت بارتلت ($4544/611 = \chi^2$ کای اسکویر تقریبی) که غیر صفر بودن دترمینان ماتریس همبستگی‌ها را نشان می‌دهد، معنادار ($P < 0/0001$) شد که حاکی از موجه بودن اجرای تحلیل عامل اکتشافی از نظر آماری است. شاخص کفایت نمونه برداری کیزر-میر-اولکین نیز برابر $0/83$ به دست آمد که از کفایت مطلوب حجم نمونه برای انجام تحلیل عامل اکتشافی حکایت دارد. جهت تصمیم‌گیری در مورد نوع چرخش در محاسبه تحلیل عاملی با توجه به مستقل نبودن ابعاد روابط موضوعی از همدیگر، از چرخش مایل استفاده شد. نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی با چرخش مایل منجر به استخراج ۱۴ عامل با ارزش ویژه بزرگ‌تر از ۱ گردید.

اگرچه روش ملاک کیزر از رایج‌ترین روش‌ها برای تعیین تعداد عوامل در تحلیل عامل اکتشافی به شمار می‌آید و بسیاری از برنامه‌های تحلیل آماری مانند «اس. پی. اس. اس.» به‌طور قراردادی بر همین مبنا (انتخاب عامل‌هایی با ارزش‌های ویژه بزرگ‌تر از یک) تنظیم شده است، گروه زیادی از پژوهشگران بر این باورند که استفاده از ملاک کیزر باعث استخراج عواملی می‌گردد که فاقد اعتبار کافی است و تعداد عوامل استخراج شده را به نحو غیرضروری بالا می‌برد [۳۴، ۳۷، ۳۸]. بدین خاطر، تحلیل موازی یکی از روش‌هایی است که برای حل مشکل مذکور توسط هورن [۳۹] معرفی شده است. البته از آنجا که اکثر برنامه‌های آماری کامپیوتری امکانات لازم برای اجرای تحلیل موازی را دارا نیستند، روش مذکور علیرغم شایستگی‌هایی که دارد در گذشته چندان مورد توجه قرار نگرفته است، اما در سال‌های اخیر استفاده از آن رو به افزایش گذاشته است [۴۰].

مخالقم) است و ۲۰ مکانیزم دفاعی را در سه سطح رشد یافته، روان‌آزرده وار و رشد نیافته مورد ارزیابی قرار می‌دهد. پرسشنامه سبک‌های دفاعی در ایران توسط حیدری‌نسب و همکاران [۳۶] مورد بررسی و هنجاریابی قرار گرفته است. در پژوهش آن‌ها، روایی محتوایی و همگرا با استفاده از نظر متخصصان و نیز پرسشنامه شخصیتی پنج عاملی نئو، قابل قبول گزارش شده است. آن‌ها روایی سازه این پرسشنامه را از طریق محاسبه همبستگی هر ماده با سبک‌ها مورد بررسی قرار دادند.

ضریب اعتبار با آزمایی پرسشنامه سبک‌های دفاعی نیز در مطالعه آن‌ها $0/32 - 0/91$ به دست آمده است.

شیوه انجام پژوهش

دستورالعمل‌های موجود برای انطباق بین فرهنگی ابزارها، معمولاً فرایندی چندمرحله‌ای شامل ترجمه، بازترجمه و اطمینان‌یابی از هم ارزی مفهومی مقیاس‌ها را پیشنهاد می‌دهند [۳۱]. ما در آماده‌سازی نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل مراحل زیر را پی‌م‌ودیم:

- ۱- ابتدا دو نفر که به زبان انگلیسی و فارسی مسلط بودند به‌صورت مستقل از هم، مقیاس را ترجمه کردند.
- ۲- دو فرد دیگر که مسلط به هر دو زبان بودند، نسخه‌های ترجمه شده را به انگلیسی بازترجمه کردند.
- ۳- تیمی متشکل از دو روان‌شناس و دو مترجمی که بازترجمه را انجام دادند، با مقایسه نسخه‌های اصلی، ترجمه و بازترجمه در مورد نسخه فارسی نهایی تصمیم گرفتند.
- ۴- این نسخه روی ۴۰ نفر دانشجوی به‌صورت بررسی مقدماتی اجرا گردید و از آزمودنی‌ها خواسته شد موارد ابهام یا سؤالات نامفهوم را با پرسشگر در میان بگذارند.

بر این اساس تنها مورد گزارش شده در مورد سؤال ۱۵ (زندگی جنسی من رضایت‌بخش است) بود که در حالی که اکثر آزمودنی‌ها به آن پاسخ دادند تعدادی از افراد مجرد پاسخ‌دهی به آن را مناسب نمی‌دانستند. با توجه به درصد کم (۵ درصد) افرادی که از پاسخ‌دهی به این سؤال امتناع ورزیده بودند، تصمیم گرفته شد در ساختار پرسشنامه حفظ شود. پس از طی مراحل آماده‌سازی مقیاس روابط موضوعی بل، این مقیاس به همراه پرسشنامه سبک‌های دفاعی و پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک شامل جنس، سن، مقطع و رشته تحصیلی، وضعیت تأهل توسط پژوهشگر در بین دانشجویان اجرا گردید.

³ Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)

¹ SPSS

² Web-based parallel analysis

به‌منظور تعیین تعداد عوامل مطلوب، پژوهشگر باید ارزش‌های ویژه‌ای را که با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی به دست آورده است با سطح درصدی ارزش‌های ویژه‌ای که نرم‌افزار کامپیوتری فراهم آورده است، مقایسه کند. آن تعداد از عواملی را که ارزش‌های ویژه آن‌ها بزرگ‌تر (بیشتر) از سطح درصدی ارزش‌های ویژه محاسبه شده به وسیله نرم‌افزار کامپیوتری است، می‌توان به‌عنوان عوامل قابل قبول انتخاب کرد. در پژوهش حاضر ارزش‌های ویژه ۵ عامل (۶/۴۸، ۲/۲۴، ۲/۰۶، ۱/۶۴، ۱/۴۵) بزرگ‌تر از سطح درصدی ارزش‌های ویژه‌ای (به ترتیب ۱/۶۵، ۱/۵۶، ۱/۵۲، ۱/۴۷، ۱/۴۴) است که نرم‌افزار کامپیوتری به وجود آورده است. با توجه به اختلاف ناچیز در عامل پنجم (۰/۰۱) و بی‌ثباتی آن، تنها ۴ عامل اول را می‌توان به‌عنوان عوامل حاصل از تحلیل عامل موازی قبول نمود.

پس از مشخص شدن تعداد عوامل مطلوب، داده‌های به دست آمده از نمونه، با استفاده از چرخش مایل مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به اینکه روش تحلیل عامل موازی، تعداد عوامل مطلوب برای این اطلاعات جمع‌آوری شده را ۴ عامل تعیین کرده بود، در این تحلیل، تعداد عواملی که باید استخراج گردد، ۴ عامل تعیین گردید. اطلاعات به دست آمده از این تحلیل در جدول ۱ منعکس است. گویه‌هایی که حداقل بار عاملی ۰/۲۸ در یکی از عوامل به دست نیآورده بودند، حذف شدند. این چهار عامل با توجه به محتوای گویه‌ها به ترتیب خودمحوری، بیگانگی، دلبستگی نایمن و بی‌کفایتی اجتماعی نام گرفتند. به‌طور کلی، عوامل به دست آمده ۲۷/۵۸ درصد از واریانس کل روابط موضوعی را تبیین کردند. روایی همگرا و واگرایی مقیاس روابط موضوعی بل از طریق محاسبه همبستگی پیرسون با سطوح مکانیزم‌های دفاعی تأیید شد؛ بدین ترتیب که بین مکانیزم‌های دفاعی رشد نیافته با هر ۴ عامل روابط موضوعی، همبستگی مستقیم و معناداری (P < ۰/۰۰۰۱) وجود دارد. همچنین عوامل بیگانگی و بی‌کفایتی اجتماعی با مکانیزم‌های دفاعی رشد یافته رابطه معکوس و معناداری (P < ۰/۰۰۰۱) دارند. دلبستگی نایمن با مکانیزم‌های دفاعی روان‌آورده رابطه مستقیم و معنادار (P < ۰/۰۰۰۱) و با مکانیزم‌های رشد یافته رابطه منفی معنادار (P < ۰/۰۰۰۱) دارد (جدول ۲).

برای تعیین اعتبار عامل‌های این مقیاس از روش آلفای کرونباخ و دونیمه کردن استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای عوامل خودمحوری، بیگانگی، دلبستگی نایمن و بی‌کفایتی اجتماعی به ترتیب برابر با ۰/۷۷، ۰/۶۶، ۰/۶۹ و ۰/۷۴ شد. ضریب اعتبار گاتمن، حاصل از روش دو نیمه کردن نیز نتایج مشابهی (به ترتیب برابر با ۰/۷۷، ۰/۶۰، ۰/۶۵ و ۰/۷۲)

جدول ۱. نتایج تحلیل مؤلفه‌های اصلی مقیاس روابط موضوعی بل

شماره گویه	عامل ۱	عامل ۲	عامل ۳	عامل ۴	میزان اشتراک
۴۴	۰/۵۹				۰/۳۵
۲۴	۰/۵۳				۰/۳۲
۹	۰/۴۹				۰/۲۶
۱۰	۰/۴۹				۰/۲۸
۱۱	۰/۴۷				۰/۲۴
۱۹	۰/۴۶				۰/۲۵
۴	۰/۴۲				۰/۲۴
۲۲	۰/۴۱	۰/۳۱			۰/۳۹
۲۷	۰/۳۷		۰/۳۳		۰/۳۳
۵	۰/۳۳				۰/۱۹
۴۰	۰/۳۱				۰/۳۱
۱۷	۰/۲۸				۰/۱۱
۳۹	۰/۲۸				۰/۲۰
۱		۰/۵۹			۰/۳۴
۲۱		۰/۵۵			۰/۳۵
۱۵		۰/۴۹			۰/۲۶
۴۲		۰/۴۸			۰/۲۳
۲۰		۰/۳۶	۰/۲۸		۰/۲۹
۴۱		۰/۳۶			۰/۳۴
۲۹		۰/۳۵			۰/۲۹
۲۰		۰/۳۴			۰/۱۶
۸					۰/۱۴
۲۳			۰/۵۸		۰/۳۶
۳۶			۰/۵۸		۰/۳۴
۱۶			۰/۵۰		۰/۳۱
۳۴			۰/۴۹		۰/۴۳
۷			۰/۴۵		۰/۲۹
۳۳			۰/۳۶	۰/۳۱	۰/۳۷
۲			۰/۳۴		۰/۱۹
۱۲			۰/۳۴		۰/۲۳
۱۳			۰/۳۰		۰/۱۶
۴۵					۰/۱۶
۲۵					۰/۱۰
۲۲				۰/۶۵	۰/۴۴
۴۳				۰/۶۱	۰/۴۴
۳۸				۰/۶۱	۰/۴۶
۱۸				۰/۴۱	۰/۲۸
۳۷			۰/۴۰	۰/۴۰	۰/۳۶
۶			۰/۴۰		۰/۳۲
۳۱			۰/۳۳		۰/۳۱
۱۴			۰/۳۳		۰/۲۲
۲۸			۰/۲۹	۰/۳۲	۰/۳۱
ارزش ویژه	۶/۴۸	۲/۲۴	۲/۰۶	۱/۶۴	
درصد واریانس	۱۴/۳۹	۴/۹۸	۴/۵۷	۳/۶۴	

در مطالعه حاضر برای انجام تحلیل موازی از نرم‌افزار تحلیل موازی تحت شبکه استفاده شد. این نرم‌افزار، ۱۰۰ ماتریس همبستگی تصادفی به وجود می‌آورد و برای هر ماتریس ارزش‌های ویژه را محاسبه می‌کند و سطح درصدی این ارزش‌های ویژه را بر روی خروجی خود نشان می‌دهد.

۲۷] که ساختاری ۴ عاملی برای این مقیاس گزارش کرده بودند، هماهنگ است. همان‌طور که ذکر شد علیرغم استفاده گسترده از این مقیاس برای سنجش روابط موضوعی در کشورهای مختلف، مطالعه چندانی پیرامون ساختار عاملی آن انجام نشده است. بروسکاتو و لاکوپنی [۲۷] با اجرای نسخه پرتغالی مقیاس روابط موضوعی بل روی نمونه‌ای متشکل از ۲۱۸ دانشجو، ابتدا با استفاده از معیار ارزش ویژه بالاتر از یک، ساختاری ۱۵ عاملی به دست آوردند که با نتیجه پژوهش حاضر (۱۴ عامل دارای ارزش ویژه بالاتر از یک) شباهت دارد. آن‌ها سپس ارزش‌های ویژه بالاتر از دو را ملاک قرار داده و ساختاری ۵ عاملی را به دست آوردند که در انتها به دلیل تفسیرپذیری عوامل، ۴ عامل را پذیرفتند. در پژوهش کنونی نیز با استفاده از تحلیل موازی، ۵ عامل، ارزش ویژه بیشتر از سطح درصدی ارزش‌های ویژه نمونه تصادفی به دست آوردند که به دلیل اختلاف ناچیز سطوح در عامل پنجم (۰/۰۱) و بی‌ثباتی آن، ساختار ۴ عاملی در نظر گرفته شد. بروسکاتو و لاکوپنی تنها ۵ گویه زیر هر عامل را که دارای بیشترین بار عاملی بودند، در گزارش خود ارائه کردند که بررسی دقیق‌تر گویه‌های بار گرفته در هر عامل، از وجود تفاوت‌هایی با نسخه انگلیسی حکایت دارد؛ اما این پژوهشگران چندان به تبیین تفاوت‌ها نپرداخته و ترجیح دادند همان ساختار قبلی مقیاس را حفظ کنند. در حالی که راهنماهای موجود درباره ابزارها تأکید می‌کنند کاربرد یک مقیاس در فرهنگی متفاوت از فرهنگی که ابزار در آن ساخته شده است، رعایت ملاحظات مهمی مانند مرتبط بودن هر گویه در نسخه ترجمه شده با آن فرهنگ خاص و با مدل مفهومی که تست بر آن استوار است را نیاز دارد [۴۳] بر همین اساس یکی از احتمالاتی که در توضیح تفاوت‌ها بین گروه اولیه و ثانویه، مطرح می‌شود این است که گویه‌های به کار رفته در دو فرهنگ، ممکن است معناهای متفاوتی از هم داشته باشند.

لذا در پژوهش حاضر، اگرچه ساختار ۴ عاملی به دست آمده شباهت‌های بسیاری با نسخه اصلی داشت اما وجود تفاوت‌ها نیز نادیده گرفته نشد. در مطالعه کنونی، گویه‌های ۳، ۸، ۲۵، ۲۶ و ۴۵ در هیچیک از عوامل، بار عاملی کافی (۰/۲۸) را کسب نکردند. این یافته در مورد گویه‌های ۳ و ۲۵ با نتایج تحلیل عاملی نسخه انگلیسی [۱۵] هماهنگ است. سازندگان مقیاس، هرچند این دو گویه بار عاملی کافی را به خود اختصاص ندادند، به‌منظور بررسی محتوایی پاسخ‌آزودنی‌ها این گویه‌ها را در ساختار پرسشنامه حفظ کردند.

به دست داد. ضریب آلفای کرونباخ و تتای ترتیبی کل مقیاس نیز برابر با ۰/۸۴ و ۰/۸۶ محاسبه شد.

جدول ۲. همبستگی عوامل مقیاس روابط موضوعی با سطوح مکانیزم‌های

دفاعی			
مکانیزم دفاعی عامل	رشد نیافته	روان آزوده	رشد یافته
خودمحوری	۰/۵۳**	۰/۰۷	-۰/۰۵
بیگانگی	۰/۳۳**	-۰/۰۳	-۰/۲۳**
دلبستگی نالایمن	۰/۳۱**	۰/۲۰**	-۰/۰۹
بی‌کفایتی اجتماعی	۰/۳۲**	۰/۰۵	-۰/۱۴**

*P<۰/۰۰۱، **P<۰/۰۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل انجام شد. یافته‌ها از اعتبار مطلوب مقیاس حکایت داشتند. ضریب آلفای کرونباخ عوامل مقیاس ۰/۶۶-۰/۷۷ و ضریب اعتبار دونیمه کردن ۰/۶۰-۰/۷۷ به دست آمد. در نسخه انگلیسی مقیاس روابط موضوعی بل، ضریب آلفای کرونباخ عوامل در دامنه ۰/۷۸-۰/۹۰ گزارش شده است.

در نسخه پرتغالی، ضریب آلفای کرونباخ ۰/۴۰-۰/۷۳ و ضریب اعتبار دو نیمه کردن ۰/۴۳-۰/۷۶ به دست آمده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود محدوده ضریب آلفای کرونباخ و ضریب اعتبار دو نیمه کردن در نسخه فارسی با دو نسخه انگلیسی و پرتغالی مشابه است.

کاهش مختصر ضریب آلفای کرونباخ نسخه فارسی نسبت به نسخه انگلیسی، با توجه به تأثیر تعداد گویه‌های مقیاس بر آلفای کرونباخ [۴۱] و تعداد کمتر گویه‌های موجود در هر خرده‌مقیاس نسخه فارسی در مقایسه با نسخه انگلیسی قابل تبیین است. اگر چه برای بررسی اعتبار آزمون‌ها، تتای ترتیبی کمتر در پژوهش‌ها مورد استفاده قرار گرفته است اما بر مبنای پیشنهاد زامبو^۱، گادرممن^۲ و زیسر^۳ [۴۲] تتای ترتیبی برآورد دقیق‌تری نسبت به آلفای کرونباخ ارائه می‌دهد. در این مطالعه، به‌منظور اطمینان از اعتبار مقیاس، تتای ترتیبی نیز برای بررسی میزان اعتبار کل مقیاس روابط موضوعی بل محاسبه گردید (۰/۸۶) که حکایت از اعتبار قابل قبول مقیاس داشت.

نتایج تحلیل عاملی نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل روی نمونه غیر بالینی متشکل از دانشجویان ایرانی، نشان داد که این مقیاس می‌تواند روابط موضوعی را در ۴ بعد ارزیابی کند: خودمحوری، بیگانگی، دلبستگی نالایمن و بی‌کفایتی اجتماعی. این یافته با نتایج مطالعات قبلی [۱۵]،

³ Zeisser

¹ Zumbo

² Gadermann

سازگارتر است [۴۶]. گویه‌های ۲۷ (دیگران دائماً سعی در تحقیر من دارند) و ۳۱ (برای رسیدن به آنچه می‌خواهم، بهترین روش به کار گرفتن دیگران است) که در نسخه اصلی در عامل خودمحوری قرار گرفته‌اند در مطالعه کنونی هم در خودمحوری و هم بی‌کفایتی اجتماعی بار گرفته‌اند. با توجه به مضمون این عبارات می‌توان گفت، افرادی که از نظر اجتماعی بی‌کفایت هستند ممکن است تجربه تحقیرشدگی توسط دیگران داشته باشند یا به دلیل ضعف خود، رسیدن به خواسته‌هایشان را در گرو به کارگیری دیگران بدانند. از طرفی افراد خودمحور، به انگیزه دیگران بدگمان بوده و از رفتار دیگران تحقیر برداشت می‌کنند؛ آن‌ها همچنین سعی می‌کنند از دیگران در راستای دستیابی به خواسته‌هایشان استفاده کنند. گویه ۱۸ (من هیچ تأثیری روی اطرافیانم ندارم) در عامل خودمحوری نسخه اصلی گزارش شده است. در حالی که بار گرفتن آن روی عامل بی‌کفایتی اجتماعی در نسخه فارسی منطقی‌تر به نظر می‌رسد. چرا که فردی که خود را از نظر اجتماعی با کفایت نمی‌داند بعید است خود را در روابط اجتماعی اثرگذار ببیند.

ذکر این نکته حائز اهمیت است که در نسخه اصلی مقیاس روابط موضوعی بل، با هدف تهیه ابزاری برای ارزیابی روابط موضوعی که در گروه‌های مختلف بالینی و غیر بالینی مناسب باشد، ساختار عاملی در نمونه‌ای متنوع از نظر ویژگی‌های جمعیت شناختی، مطالعه شده است؛ اما در پژوهش حاضر گروه نمونه را دانشجویان دانشگاه تهران که اکثراً (بیش از ۸۰ درصد) نیز در مقاطع تکمیلی در حال تحصیل بودند، تشکیل دادند؛ بنابراین تفاوت‌های موجود بین ساختار عاملی به دست آمده، با نسخه اصلی ممکن است تا حدودی به تفاوت بین نمونه‌های مورد مطالعه برگردد. از این رو پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی مطالعه ویژگی‌های روان‌سنجی این مقیاس در گروه‌های جمعیت شناختی دیگر مانند گروه‌های غیر دانشجویی و همچنین بالینی را مدنظر قرار دهند. این امر می‌تواند در روشن‌تر شدن نقش عوامل فرهنگی یا ویژگی‌های جمعیت شناختی در تبیین تفاوت در بارگیری عوامل نسخه فارسی و نسخه اصلی کمک‌کننده باشد.

همبستگی معنادار ابعاد روابط موضوعی با سطوح مکانیزم‌های دفاعی نیز از روایی همگرا و واگرایی مقیاس روابط موضوعی بل حمایت کرد. این یافته با پژوهش‌های پیشین مبنی بر رابطه بین سازه روابط موضوعی با مکانیزم‌های دفاعی همسو است [۱۷، ۴۷، ۴۸]. به این ترتیب که مکانیزم‌های دفاعی رشد یافته (شامل فرونشانی، والایی‌گری، طنز،

گویه ۲۶ (روابط با جنس مخالف همیشه برای من به نحو یکسانی پیش می‌رود) در نسخه اصلی روی عامل‌های بیگانگی، دلبستگی نایمن و خودمحوری بار گرفته است، اما با در نظر گرفتن آموزش‌های مذهبی در زمینه روابط با جنس مخالف، دور از انتظار نیست که این گویه در نمونه دانشجویان ایرانی بار عاملی نگیرد؛ از آنجایی که در بین مسلمانان، روابط با جنس مخالف اغلب به دو دسته محرم و نامحرم تقسیم می‌شود احتمال دارد در پاسخ به این سؤال تا حد زیادی باورهای مذهبی دخالت داشته باشد. گویه ۸ (من می‌توانم اختلاف‌نظرهایی که در خانه پیش می‌آید را بدون برهم زدن روابط خانوادگی حل و فصل کنم) که جزو عبارات نمره معکوس مقیاس می‌باشد، در مطالعه بل و همکاران [۱۵] در عامل‌های بیگانگی و دلبستگی نایمن و گویه ۴۵ (معتقدم که یک مادر خوب باید همیشه بچه‌هایش را خشنود سازد) در خودمحوری جای گرفته است. از آنجایی که محتوای این گویه‌ها به رابطه با خانواده و مادر اشاره دارد و در فرهنگ ما توصیه‌های بسیاری در ارتباط با آن‌ها وجود دارد، احتمال دارد این گویه‌ها نیز بیش از نشان دادن ابعاد روابط موضوعی، ابعاد فرهنگ ایرانی را نشان دهد.

بونوویتز [۳۳] و تکتومو [۴۴] اشاره می‌کنند که فرهنگ، کارکردی از گروه و پویایی‌های فرد است که در آن پویایی‌های گروهی فرهنگ از طریق تعاملات با دیگران و در ابتدا با مادر، درون‌سازی می‌شود؛ نژاد و فرهنگ را نمی‌توان از موضوع‌های درونی که در ناخودآگاه هستند، جدا کرد. لذا در توضیح تفاوت‌های مشاهده شده بین مطالعه نمونه‌های ایرانی و آمریکایی، تفاوت‌های فرهنگی، نقش مهمی ایفا می‌کنند.

در ادامه، چینش گویه‌ها در عامل‌ها را در نسخه فارسی و انگلیسی مقایسه می‌کنیم. همه گویه‌های بار گرفته در عامل بیگانگی نسخه فارسی در نسخه انگلیسی نیز در همین عامل بار داشتند. گویه‌های ۲، ۷ و ۱۶ که در نسخه انگلیسی در هیچیک از عوامل جای نگرفته بودند، همگی روی عامل دلبستگی نایمن قرار گرفتند. محتوای این گویه‌ها حاکی از نوعی تکیه به دیگران، مطابق نظر آن‌ها رفتار کردن و پافشاری بر پذیرش توسط دیگران است که از جمله ویژگی‌هایی هستند که در افراد با دلبستگی نایمن دیده می‌شود [۴۵]. برخی گویه‌هایی که در مطالعه بل و همکاران در عامل دلبستگی نایمن قرار گرفته بودند، در مطالعه کنونی روی عامل خودمحوری بار گرفتند. این عبارات بر مضامینی مانند لذت از اعمال قدرت بر دیگران، انجام هر کاری برای رسیدن به خواسته‌های خود، حساس بودن به انتقاد و آزردن کردن نزدیکیان حکایت دارد که با ویژگی‌های افراد خودمحور

^۱ Taketomo

- 12- Mahler, M., Pine, F., & Anni, B. (1975). *The psychological birth of the human infant: Symbiosis and individuation*. New York: Basic Books.
- 13- Bell, M.D. (1995). *Bell Object Relations and Reality Testing Inventory (BORRTI) manual*. Los Angeles: Western Psychological.
- 14- Bell M.D. (2003). Bell Object Relations Inventory for Adolescents and Children: Reliability, Validity, and Factorial Invariance, *Journal of Personality Assessment*, Vol. 80 (1), PP. 19-25
- 15- Bell, M.D., Becker, B., & Billington, R. (1986). A scale for the assessment of object relations: Reliability, validity and factorial invariance. *Journal of Clinical Psychology*, Vol. 42, PP. 733-741.
- 16- Bellak, L., Hurvich, M., & Gediman, H. (1973). *Ego functions in schizophrenics, neurotics, and normals*. New York: Wiley.
- 17- Miranda, B. Louzã. M.R. (2015). The physician's quality of life: Relationship with ego defense mechanisms and object relations. *Comprehensive Psychiatry*. Vol. 63, PP. 22-29.
- 18- Ulrich, N.J. (1993). *Object relations deficits and depression in bulimic college women*. Unpublished doctoral dissertation. Dernier Institute for Advanced Psychological Studies, Adelphi University.
- 19- Rutherford, M. J., McKay, J. R., Alterman, A. I., Cacciola, J. S., & Cook, T.G. (1997). The relationship of object relations and reality testing deficits to outcome status of methadone maintenance patients. *Comprehensive Psychiatry*, Vol. 37, PP. 347-354.
- 20- Bell, M.D. (2001). Object relations and reality testing deficits in schizophrenia. In P. W. Corrigan & D. L. Penn (Eds.), *Social cognition and schizophrenia*. Washington, DC: American Psychological Association. pp. 285-311.
- 21- Bell, M.D. Corbera, S. Ikezawa S. Wexler. B.E. (2012). Relationship of object relations to empathy and social skills performance in schizophrenia and healthy controls. Abstracts of the 3rd Biennial Schizophrenia International Research Conference / Schizophrenia Research 136, Supplement 1 S1-S375.
- 22- Hansen, C.F. (2012). *Object Relations, Reality Testing and Social Withdrawal in Schizophrenia and Bipolar Disorder: A cross sectional study of psychological processes and social behavior in persons with psychotic disorders*. Unpublished doctoral dissertation, Department of Psychology, University of Oslo, Norway.
- پیشاپیش نگری) با کیفیت روابط موضوعی بهتر و مکانیزم‌های دفاعی رشدنا یافته (شامل دلیل تراشی، فرافکنی، انکار، تفرق، نارزنده سازی، گذار به عمل، بدنی سازی، مجزاسازی، خیال پردازی اوتیستیک، لایه سازی، جابجایی و پرخاشگری منفعلانه) با روابط موضوعی ناپخته تر همراه هستند. به طور کلی نتایج نشان می دهد نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل برای سنجش روابط موضوعی نمونه های غیر بالینی از دانشجویان ایرانی روایی و اعتبار مناسب را دارد.

منابع

- 1- Freud, S. (1957). Instincts and their vicissitudes. In J. Strachey (Ed.), *The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud*. London: Hogarth Press. Vol. 14, pp. 109-140. (Original work published 1915).
- 2- Huprich, s.k. (2009). *Psychodynamic therapy: conceptual and empirical foundations*. New York, Routledge.
- 3- Bartolf, L.K. (1991). *A concurrent validity study of the Comprehensive Object Relations Profile relative to the Ego Function Assessment Questionnaire-Revised*. Doctoral dissertation, School of Psychology, Biola University.
- 4- Lesser, J.G., Pope D.S. (2007). *Human Behavior and the Social Environment: Theory and Practice*. Pearson Allyn & Bacon. PP. 45-75.
- 5- Greenberg, J.R., & Mitchell, S. A. (1983). *Object relations in psychoanalytic theory*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- 6- Westen, D. (1991). Clinical assessment of object relations using the TAT. *Journal of Personality Assessment*, Vol. 56, PP. 56-74.
- 7- Kernberg, O. F. (1995). Psychoanalytic object relations theories. In B. E. Moore & B. D. Fine (Eds.), *Psychoanalysis: The major concepts*. New Haven, CT: Yale University Press. pp. 450-462.
- 8- Handelzalts, J. E., Fisher, S. & Naot, R. (2014). Object relations and real life relationships: A cross method assessment. *Scandinavian Journal of Psychology*, Vol. 55, PP. 160-167.
- 9- Kelly, F.D. (2013). *The Assessment of Object Relations Phenomena in Adolescents: TAT and Rorschach Measures*. Routledge. PP. 9-19
- 10- Fairbairn, W. R. (1952). *An object relations theory of personality*. New York: Basic Books.
- 11- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. New York: Jason Aronson.

- 34- Tabachnick, B.G. & Fidell L.S. (2001). Using multivariate statistics (4th ed) New York, NY: Harper and Row.
- 35- Andrews, G. Singh, M. Bond, M. (1993). The defense style questionnaire, journal of nervous and mental disorder, vol1. 8, No1. PP. 246-256.
- ۳۶- حیدری نسب، لیلیا؛ منصور، محمود؛ آزادفلاح، پرویز؛ شعیری، محمدرضا (۱۳۸۶). روایی و اعتبار پرسشنامه سبک‌های دفاعی در نمونه‌های ایرانی، روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار)، شماره ۲۲، صص. ۱۱-۲۶.
- 37- Zwick, W.R. & Velicer W.F. (1986). A comparison of five rules for determining the number of components to retain. Psychological Bulletin, Vol. 99, PP. 432-442
- 38- Ferguson, E. & Cox T. (1993). Exploratory Factor Analysis: A Users' Guide. International Journal of Selection and Assessment, Vol. 1, PP. 84-94
- 39- Horn J.L. (1965) A rational and test for the number of factors in factor analysis. Psychometrika, Vol. 30, PP. 179-185
- ۴۰- عطری فرد، مهدیه؛ شعیری، محمدرضا؛ اصغری مقدم، محمدعلی (۱۳۸۵). ساخت عاملی و ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس بازخورد نسبت به بیماری (IAS) در نمونه‌های ایرانی. روانشناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار)، سال ۱۳، شماره ۱۶، صص ۵۷-۷۰
- 41- Brace, N. Snelgar, R. KempR. (2009). SPSS for Psychologists. UK, Routledge.
- 42- Zumbo, B.D, Gadermann, A.M., Zeisser C. (2007). Ordinal Versions of Coefficients Alpha and Theta for Likert Rating Scales. J Mod ApplStat Methods. Vol. 6(1), PP. 21-29.
- 43- Morry L.C., Bogges C.D. (2004). The personality assessment inventory. In Hilsenroth M.J, Segal D.L. (Eds). Comprehensive handbook of psychological assessment. New Jersey: John Wiley & Sons. PP. 15-30.
- 44- Taketomo, Y. (1989). An American-Japanese transcultural psychoanalysis and the issue of teacher transference. Journal of American Academy of Psychoanalysis, Vol.17, PP. 427-450.
- 45- Goldman, G.A. (2005). Quality of Object Relations, Security of Attachment and interpersonal styles as Predictors of Early Therapeutic Alliance. Unpublished doctoral dissertation, psychology department, Ohio University.
- 23- Bell, M.D., & Stiens, R. E. (1991). Ego function change through rehabilitation: A pilot study. Psychosocial Rehabilitation Journal, Vol. 14, PP. 97-100.
- 24- Goldman, G.A. Anderson, T. (2007). Quality of Object Relations and Security of Attachment as Predictors of Early Therapeutic Alliance. Journal of Counseling Psychology, Vol. 54, No. 2, PP. 111-117
- 25- Errazuriz, P. Constantino. M.J. Calvo. E. (2015). The relationship between patient object relations and the therapeutic alliance in a naturalistic psychotherapy sample. Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice, Vol. 88, PP. 254-269
- 26- Ippen, C.G. (2005). Bell Object Relations and Reality Testing Inventory. NCTSN Measure Review Database. www.NCTSN.org
- 27- Bruscatto, W. L., & Iacoponi, E. (2000). Validity and reliability of the Brazilian version of an inventory for the evaluation of object relations. Revista Brasileira de Psiquiatria, Vol. 22, PP. 172-177
- ۲۸- رضاقلی زاده، تکتم (۱۳۸۸). رابطه فقدان پدر با روابط موضوعی و اختلال شخصیت خوددوستدار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشکده روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- ۲۹- هادی نژاد، حسن؛ طباطباییان، مریم؛ دهقانی، محمود (۱۳۹۳). بررسی مقدماتی روایی و پایایی پرسشنامه روابط موضوعی و واقعیت آزمایی بل. مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران، سال ۲۰، شماره ۲، صص. ۱۶۲-۱۶۹
- 30- Guillemin, F., Bombardier, C., & Beaton, D. (1993). Cross-cultural adaptation of health-related quality of life measures: Literature review and proposed guidelines. Clinical Epidemiology, Vol. 46, PP. 1417-1432.
- 31- Gjersing, L., Caplehorn, J.R.M., & Clausen, T. (2010). Cross-cultural adaptation of research instruments: Language, setting, time and statistical considerations. Medical Research Methodology, Vol. 10 (13), PP. 1-10.
- 32- Hansen, C.F., Torgalsbøen AK, Røssberg JI, Andreassen OA, Bell MD, Melle I. (2012) Object relations and reality testing in schizophrenia, bipolar disorders, and healthy controls: differences in profiles and clinical correlates. Comprehensive Psychiatry, Vol. 53, PP. 1200-1207
- 33- Bonovitz, C. (2005). Locating culture in the psychic field: Transference and countertransference as cultural products. Contemporary Psychoanalysis, Vol. 41, PP. 55- 76.

- 46- Becker, K.A. (2008). A construct validity study of two measures of narcissism. Unpublished doctoral dissertation. California School of Professional Psychology Alliant International University, San Diego.
- 47- Hibbard, S, Porcerelli, J, Kamoo, R, Schwartz, M and Abell, S. (2010) Defense and Object Relational Maturity on Thematic Apperception Test Scales Indicate Levels of Personality Organization. *Journal of Personality Assessment*, Vol. 92 (3), PP. 241 — 253
- 48- Porcerelli, J.H., Shahar, G., Blatt, S.J. Ford, R.Q. Mezza, J.A. Greenlee, L.M. (2006). Social cognition and object relations scale: Convergent validity and changes following intensive inpatient treatment. *Personality and Individual Differences* Vol. 41, PP. 407-417.

پیوست:

نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل (BORI)

پاسخ‌دهنده گرامی، لطفاً هر عبارت را به دقت بخوانید، سپس پاسخ خود را علامت بزنید. پاسخ را بر طبق آخرین تجربه خود انتخاب کنید. اگر عبارتی در مورد شما صدق می‌کند، روی کلمه درست علامت بزنید. لطفاً به هر عبارت فقط یک پاسخ دهید و هیچ عبارتی را بدون پاسخ نگذارید.

۱- حداقل یک رابطه پایدار و رضایت‌بخش دارم.	درست	نادرست
۲- همواره وقتی کسی از من خوشش نیاید، سعی بیشتری می‌کنم تا برای او خوب جلوه کنم.	درست	نادرست
۳- می‌خواهم برای همیشه در خلوت خودم باشم.	درست	نادرست
۴- گاهی پیش می‌آید که هفته‌ها از دیگران فاصله گرفته و با کسی صحبت نمی‌کنم.	درست	نادرست
۵- معمولاً نزدیک‌ترین کسانی را در نهایت آزاده خاطر می‌کنم.	درست	نادرست
۶- اطرافیانم با من بیشتر مانند یک کودک رفتار می‌کنند تا یک بزرگسال.	درست	نادرست
۷- اگر فردی را که خوب می‌شناسم از من دور شود، دلم برایش تنگ می‌شود.	درست	نادرست
۸- من می‌توانم اختلاف‌نظرهایی که در خانه پیش می‌آید را بدون برهم زدن روابط خانوادگی حل و فصل کنم.	درست	نادرست
۹- من بی‌نهایت نسبت به انتقاد حساس هستم.	درست	نادرست
۱۰- اعمال قدرت بر دیگران، برای من لذتی پنهانی و درونی است.	درست	نادرست
۱۱- گاهی برای رسیدن به خواسته‌ام تقریباً هر کاری انجام می‌دهم.	درست	نادرست
۱۲- غالباً وقتی فردی که به من نزدیک است تمام توجهش را به من معطوف نمی‌کند، احساس آزرده‌گی و طرد می‌کنم.	درست	نادرست
۱۳- اگر به کسی نزدیک شوم و او غیر قابل اعتماد از آب درآید، از خودم به خاطر اوضاع پیش‌آمده بدم می‌آید.	درست	نادرست
۱۴- نزدیک شدن به هرکسی برایم دشوار است.	درست	نادرست
۱۵- زندگی جنسی من رضایت‌بخش است.	درست	نادرست
۱۶- تمایل دارم همان‌طور که دیگران از من انتظار دارند، باشم.	درست	نادرست
۱۷- هر چقدر هم که یک رابطه بد شود، من هم چنان آن را ادامه خواهم داد.	درست	نادرست
۱۸- من هیچ تأثیری روی اطرافیانم ندارم.	درست	نادرست
۱۹- افرادی را که نمی‌بینم، انکار اصلاً برایم وجود ندارند.	درست	نادرست
۲۰- در زندگی ضربه‌های زیادی خورده‌ام.	درست	نادرست
۲۱- کسی را دارم که بتوانم از درونی‌ترین احساساتم با او صحبت کنم و او نیز چنین احساساتی را با من در میان بگذارد.	درست	نادرست
۲۲- هرچقدر هم که برای اجتناب از مشکلات تلاش کنم، باز هم همان مشکلات در اکثر ارتباط‌های مهم من ظاهر می‌شوند.	درست	نادرست
۲۳- خیلی دوستدارم با کسی به‌طور کامل هم‌عقیده باشم.	درست	نادرست
۲۴- در روابط با فرد دیگر، فقط در صورتی احساس رضایت می‌کنم که تمام وقت با او باشم.	درست	نادرست
۲۵- افراد دیگر را به درستی مورد قضاوت قرار می‌دهم.	درست	نادرست
۲۶- روابط با جنس مخالف همیشه برای من به نحو یکسانی پیش می‌رود.	درست	نادرست
۲۷- دیگران دائماً سعی در تحقیر من دارند.	درست	نادرست
۲۸- معمولاً در تصمیم‌گیری‌های خودم، به دیگران متکی هستم.	درست	نادرست
۲۹- معمولاً، از اینکه به کسی اعتماد کردم، پشیمان شده‌ام.	درست	نادرست
۳۰- وقتی از فردی که با من نزدیک است عصبانی باشم می‌توانم با او در این مورد صحبت کنم.	درست	نادرست
۳۱- برای رسیدن به آنچه می‌خواهم، بهترین روش، به‌کارگرفتن دیگران است.	درست	نادرست
۳۲- اغلب وقتی اطراف افرادی از جنس مخالف هستم، عصبی می‌شوم.	درست	نادرست
۳۳- اغلب نگرانم که از کارها کنار گذاشته شوم.	درست	نادرست
۳۴- احساس می‌کنم باید همه را راضی کنم و گرنه ممکن است مرا طرد کنند.	درست	نادرست
۳۵- گاهی ماه‌ها با کسی حرف نمی‌زنم و کسی را نمی‌بینم.	درست	نادرست
۳۶- به طرد شدن احتمالی از طرف افراد مهم در زندگی‌ام حساس هستم.	درست	نادرست
۳۷- دوست شدن با دیگران برایم کار مشکلی نیست.	درست	نادرست
۳۸- نمی‌دانم چه طور با افراد جنس مخالف ملاقات یا صحبت کنم.	درست	نادرست
۳۹- وقتی نمی‌توانم فردی را که به من نزدیک است به انجام کاری وادار کنم، احساس آزرده‌گی یا عصبانیت می‌کنم.	درست	نادرست
۴۰- تقدیر من این است که زندگی را به تنهایی سپری کنم.	درست	نادرست
۴۱- مردم هیچ وقت با هم روراست نیستند.	درست	نادرست
۴۲- من زیاد برای روابطم مایه می‌گذارم و به همان میزان هم دریافت می‌کنم.	درست	نادرست
۴۳- از ملاقات یا صحبت با افراد جنس مخالف خجالت می‌کشم.	درست	نادرست
۴۴- برای من مهم‌ترین چیز در یک رابطه، اعمال قدرت بر طرف مقابل است.	درست	نادرست
۴۵- معتقدم که یک مادر خوب باید همیشه بچه‌هایش را خشنود سازد.	درست	نادرست

فرم نمره‌گذاری - نسخه فارسی مقیاس روابط موضوعی بل

سؤال	خودمحوری	بیگانگی	دلبستگی ناایمن	بی‌کفایتی اجتماعی
۱ ن		۲		
۲			۲	
۳				
۴	۱			
۵	۱			
۶	۱			۱
۷			۱	
۸				
۹	۱			
۱۰	۲			
۱۱	۲			
۱۲			۲	
۱۳			۱	
۱۴				۱
۱۵ ن		۲		
۱۶			۲	
۱۷				
۱۸				۱
۱۹	۱			
۲۰		۱	۱	
۲۱ ن		۲		
۲۲	۱	۱		
۲۳			۲	
۲۴	۱			
۲۵				
۲۶				
۲۷	۱			۱
۲۸			۱	۱
۲۹	۱	۱		
۳۰ ن		۱		
۳۱	۲			۱
۳۲				۲
۳۳		۱	۱	
۳۴			۲	
۳۵	۱			
۳۶			۲	
۳۷ ن		۱		۲
۳۸				۲
۳۹	۲			
۴۰	۱			
۴۱	۱	۱		
۴۲ ن		۱		
۴۳				۲
۴۴	۲			
۴۵				

توجه: در جدول بالا، خانه‌های خالی به منزله نمره صفر می‌باشد. سؤالاتی که با «ن» مشخص شده، در صورت انتخاب گزینه «نادرست» در پاسخنامه به آن‌ها نمره تعلق می‌گیرد.